

Kábítószerügyi Tanács – 2016. 06. 28

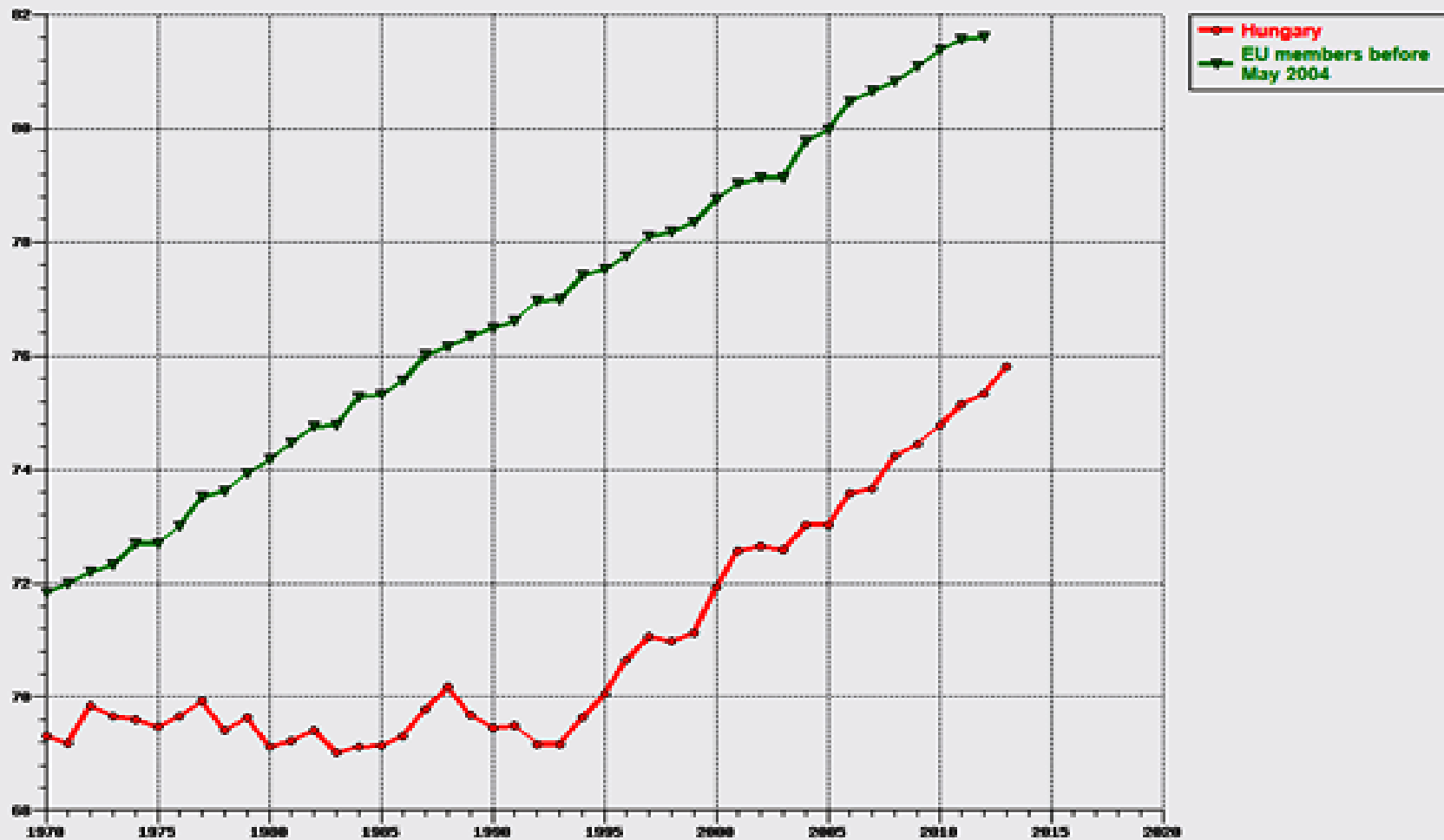
A népegészségügyi fejlesztés fő irányai Teljeskörű iskolai egészségfejlesztés, EFI, LEK

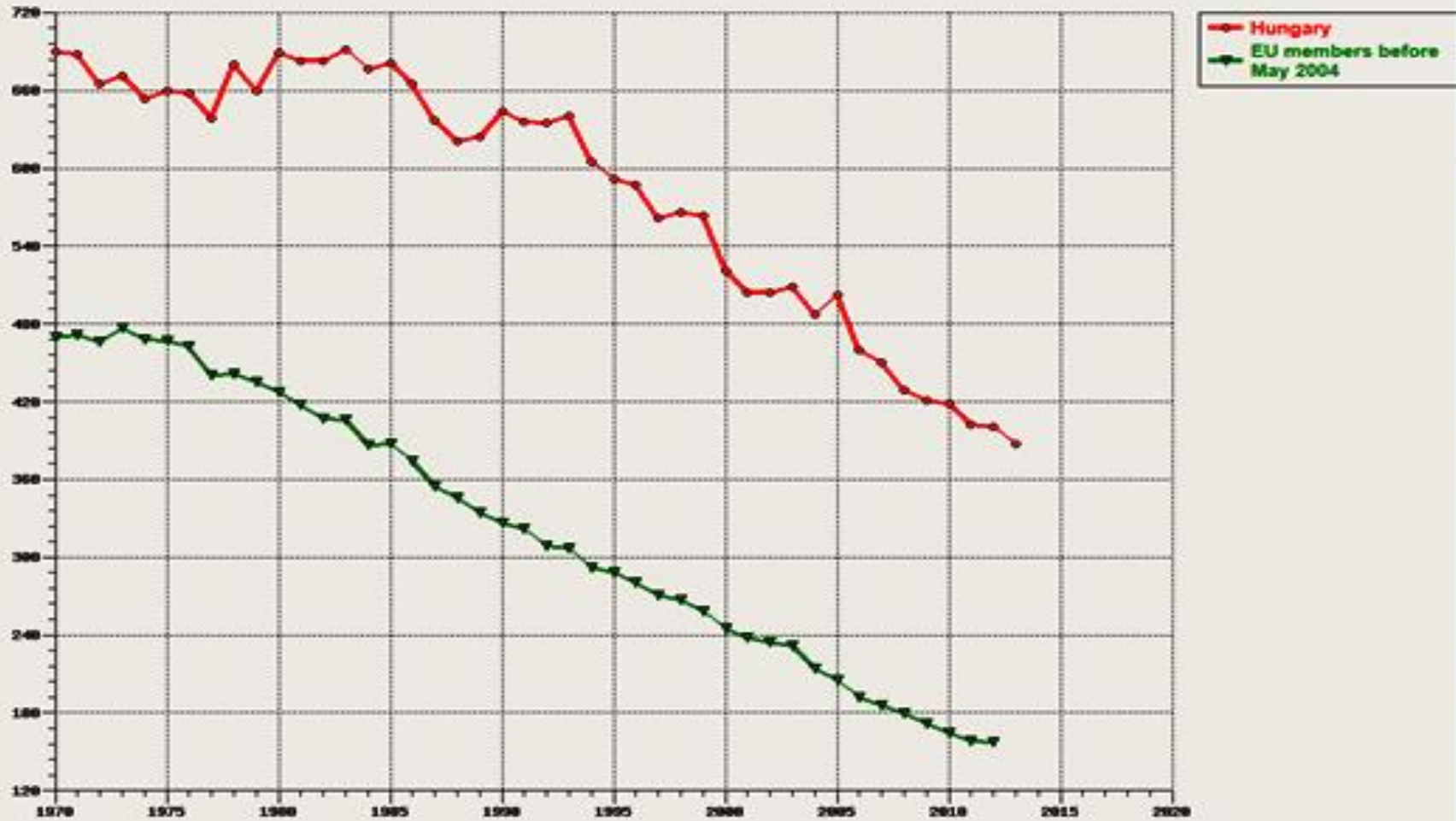
EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Dr. Csányi Péter
EMMI Egészségügyért Felelős
Államtitkárság

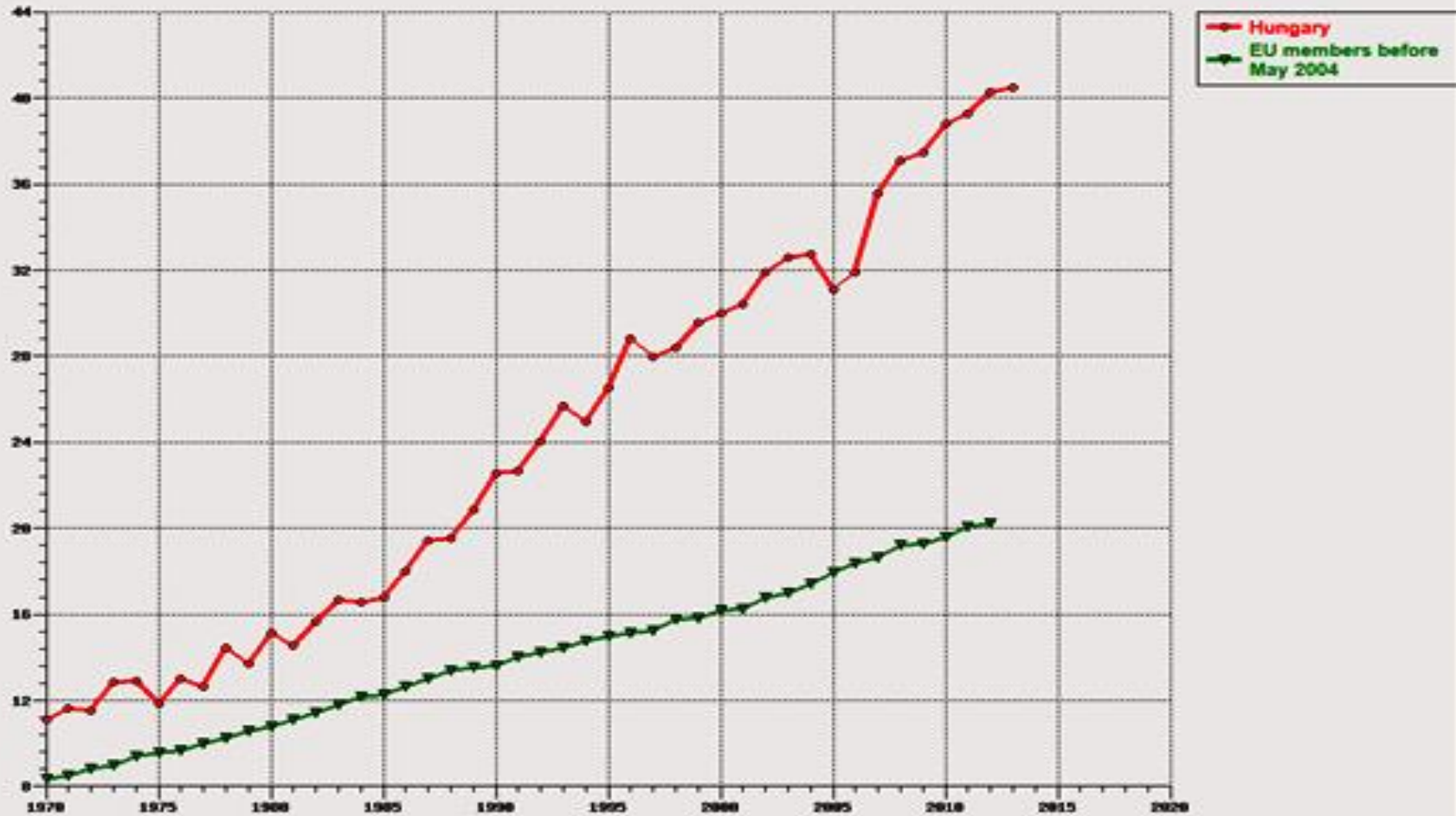
Life expectancy at birth (years)

SDR, diseases of circulatory system, all ages, per 100 000

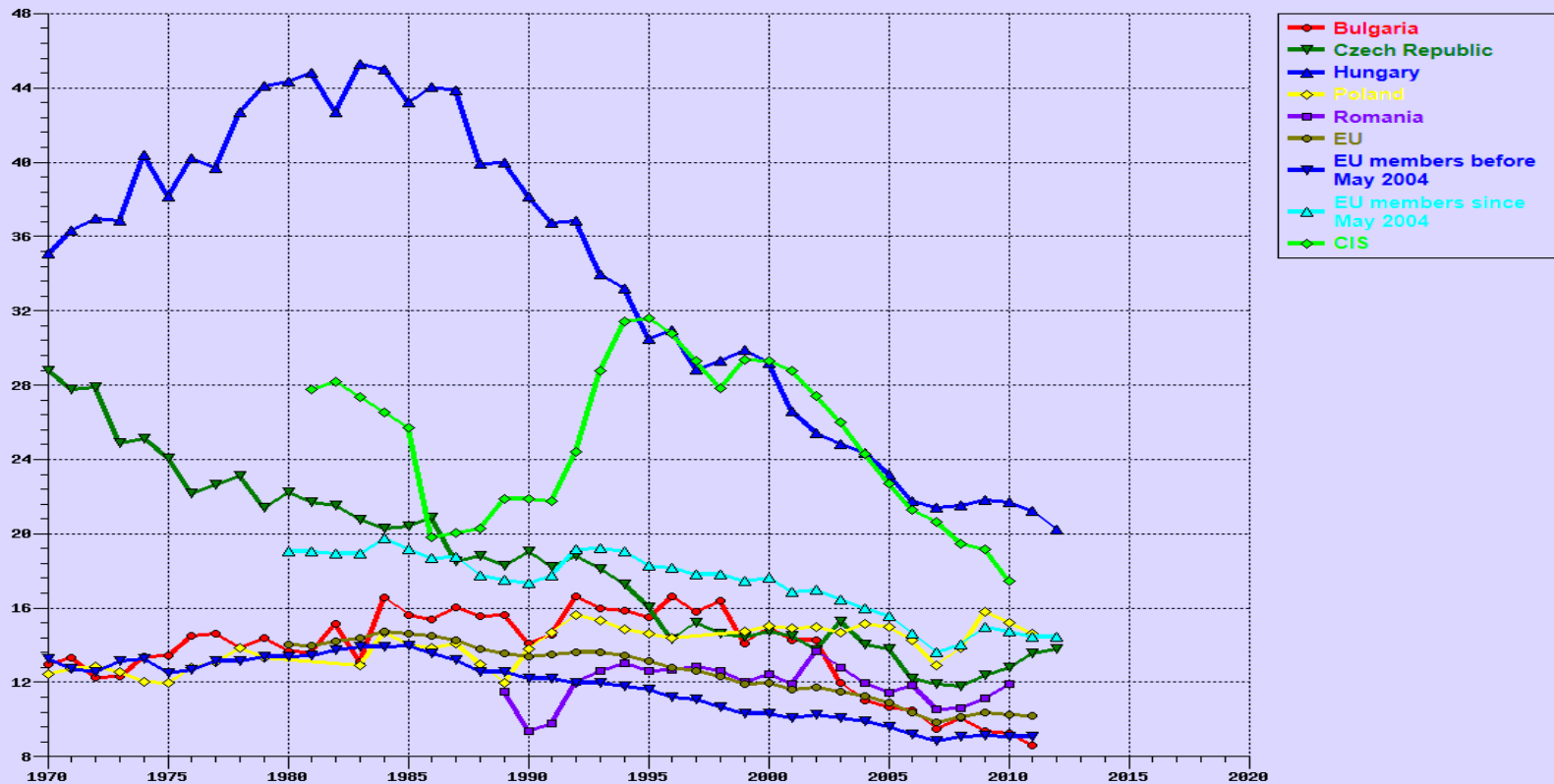
SDR, trachea/bronchus/lung cancer, all ages, per 100 000, females

Éves öngyilkossági arányszám

Scale Indicators Print Quit

SDR, suicide and self-inflicted injury, all ages, per 100 000

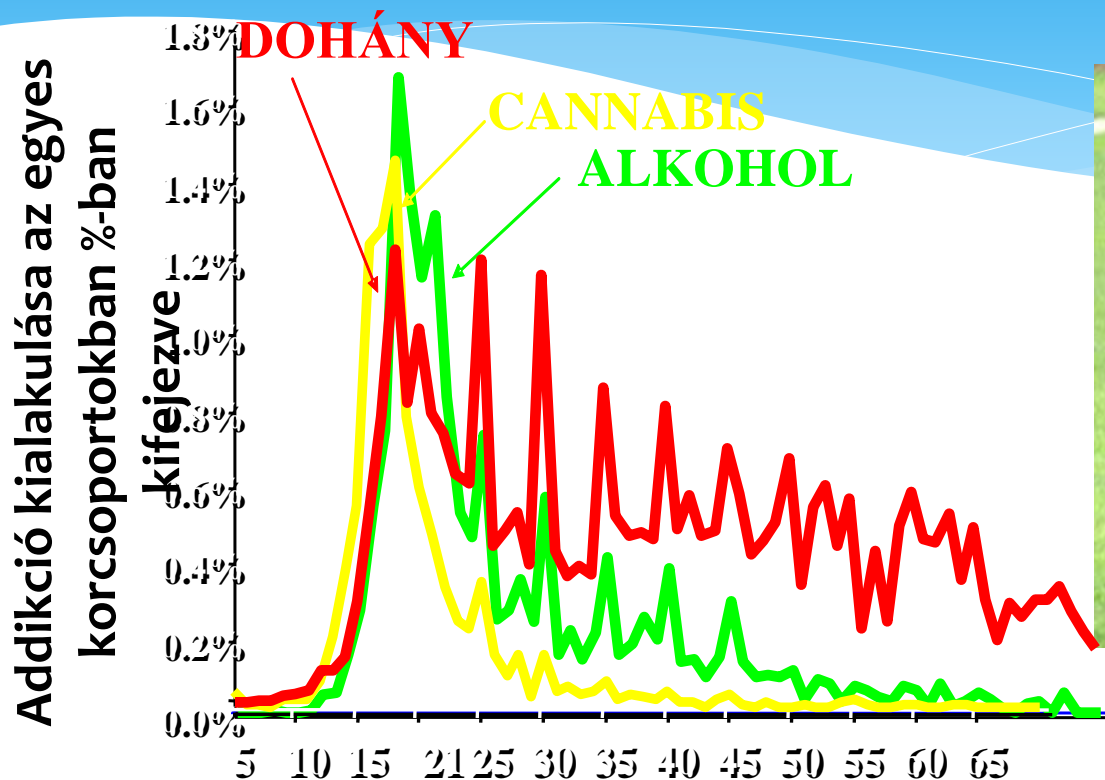
Source: WHO/Europe, European HFA Database, April 2014

FIATALKORÚAK VESZÉLEYZETETTSÉGE AZ ÖNGYILKOSSÁGOK ARÁNYA AZ ÖSSZ HALÁLOZÁSHOZ VISZONYÍTVA. H-2012.

életkor	14>	15-24	25-34	35-44	15-54	55-64	65-74	75-x	össz
ffi	0,6	24,7	23,76	16,12	6,13	3,01	1,49	0,92	2,84
nő	0,0	13,16	11,47	7,24	3,95	1,82	1,1	0,28	0,83
összes	0,31	21,75	20,03	13,3	6,2	2,62	1,21	0,52	1,81

Forrás: Dr. Kalmár Sándor, személyes közlés

Az Addikció gyermek és serdülőkorban kezdődik

Dohány, alcohol, és cannabis függőség

Élettel való elégedettség

- * Az emberek közel egyharmada (31%) nagyon elégedett az életével (8, 9, vagy 10 válaszártéketadó).
- * Minden második (49%) 16–24 év közötti magyar fiatal arról számol be, hogy nagyon elégedett az életével.
- * Az élettel való elégedettség a fiatal felnőttek körében a legmagasabb, a 45–54 éves korcsoportig az életkor előrehaladtával jelentősen csökken.
- * Az életükkel nagyon elégedettek aránya az idősebb generációk esetén folyamatosan csökken, a legidősebb korcsoportban 20% alá ér (19%).

Forrás: A jóllét magyarországi indikátorrendszer, 2013, KSH

Megtett intézkedések

- * Népegészségügyi termékadó bevezetése
- * **A nemdohányzók védelméről szóló tv. módosítása**
 - * főszabályként tilos a dohányzás közforgalmú, zárt légtérű helyeken, közösségi tereken,
- * **A köznevelésről szóló tv.–mindennapos testnevelés**
- * **Teljeskörű iskolai egészségfejlesztésre vonatkozó rendelkezések**
- * Transz-zsír sav rendelet (2013.), közétkeztetés rendelet (2015.09.1. hat.)
- * **Egészséges Magyarország 2014-2020 Egészségügyi Ágazati Stratégia** kidolgozása, Kormány jóváhagyta
- * **Kopp Mária Lelki Egészség Stratégia 2016-2020 előkészítése**
- * Szakpolitikai programok előkészítése megtörtént (alkohol, HIV/AIDS, sérülés), felsővezetői döntés szükséges, hogy az új népegészségügyi programba beépítésre kerüljenek-e
- * Döntés született az új népegészségügyi program kidolgozásáról, ez 2016-ben tervezett.

Megtett intézkedések – 2.

- *Országos Dohányzás Leszokás Támogatási Módszertani Központ:*
 - Módszertani tevékenység, továbbképzés a házi orvosoknak, a tüdőgondozóknak.
 - Egyéni, csoportos és telefonon keresztüli (06 80 44-20-44) dohányzásról való leszokás.
 - 86 tüdőgondozóban dohányzás leszokást támogató egyéni és csoportos tanácsadás valósult meg.
- ***Egészségfejlesztési irodák:***
 - **61 járásban (ebből 18 LHH) több mint 2,5 millió embert érhetnek el.**
- *Svájci-Magyar Együtműködési Program:*
 - Közösségi orientációjú, alapellátási modellprogram: 4 praxisközösség, 24 alapellátási praxis Észak-Magyarország, Észak-Alföld régiókban.
- *Szervezett védőnői méhnyakszűrés (25-65 év közötti nők körében)*
- *Human papilloma vírus (HPV) elleni védőoltás*
- *Szervezett vastagbél szűrés pilot program (50-70 éves nők és férfiak körében, 4 megyében)*

Egészséges Magyarország Stratégia 2014-2020

Átfogó célkitűzések

- a születéskor várható, egészségben eltöltött életevek növelése,
- a születéskor várható élettartam emelése,
- 10%-al csökkentjük a standardizált halálozási arány (per 100 000 lakos) mértékét,
- a fizikai és mentális egészség egyéni és társadalmi értékét növeljük,
- elősegítjük az egészségtudatos magatartást, ösztönözzük az egyéni felelősségvállalást,
- a területi egészség-egyenlőtlenségeket, illetve a születéskor várható élettartamban mutatkozó különbségeket csökkentjük.

III. Népegészségügyi prioritás

Lelki egészség fejlesztése, fenntartása, helyreállítása, a mentális zavarok megelőzése

Részcélok:

- Az egyén, a család, tágabb a közösség lelki egészségének és jól-létének javítása;
- A társadalom egészére jellemző, lelkiállapottal szorosan összefüggő mutatók szignifikáns, legalább 10%-os javulása: jól-lét (WHO), koherencia, anómia;
- A depresszió megelőzése és gondozása javuljon, az öngyilkosságok száma 10%-kal csökkenjen a teljes lakosság körében;
- Az iskolai- és a kapcsolati erőszak csökkenjen;
- A vágyott és tervezett gyermekek nagyobb száma szülessen meg és nőjön fel szeretetteljes családban;
- Közösségfejlesztés

Javaslat

Az egészségfejlesztés, prevenció, diagnózis, gondozás, rehabilitáció teljes folyamatára kiterjedő kliens utak kerüljenek megtervezésre, majd komplex, lakosság közeli szolgáltatás fejlesztés valósuljon meg.

Teljes körű iskolai egészségfejlesztés célja

- * A nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden **gyermek részesüljön** a testi-lelki jóllétét, egészségét hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszeresen működő **egészségfejlesztő tevékenységekben.**

A TIE-vel összefüggő feladatok:

- * az egészséges táplálkozás,
- * a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- * a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- * a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- * a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- * a személyi higiéné területe.

TÁMOP 612 TIE*projekt várható népegészségügyi hasznosulása a teljes körű iskolai egészség fejlesztésben

- * Az egészséges gyermekkor feltételeinek a biztosítása kihat az egyén egészségére az egész életén át.
- * Ebben az életkorban alapozódik meg a felnőtt népesség egészsége, testi, lelki teherbíró képessége.
- * Az egészséges gyermekek általában kevesebbet hiányoznak, a tanulmányi eredményük jobb, képességeiket jobban ki tudják bontakoztatni, lelkileg is kiegyensúlyozottabbak, és mindez meghatározza az általuk elérhető legmagasabb iskolai végzettség szintjét, valamint a későbbi munkaerő piaci teljesítményüket, ezen keresztül a későbbi társadalmi-gazdasági helyzetüket is.

A cél nem a gyermekek közötti rangsorolás, versenyeztetés, hanem a közösségi mozgásélmény elősegítése

- * Feladat a mindennapos testmozgás megszerettetése: a szabadban végzett rendszeres testmozgás mindennapos gyakorlattá válása, és az egészséges táplálkozás megismertetése.
- * Olyan közeg kialakítása a gyermek körül, amelyben az egészséges környezet, a rendszeres testmozgás, a megfelelő táplálkozás, a jó személyi higiéné és a lelki egészség érték.

Fenti célok elérését célozta a TIE projekt is, melynek továbbvitele a elengedhetetlen.

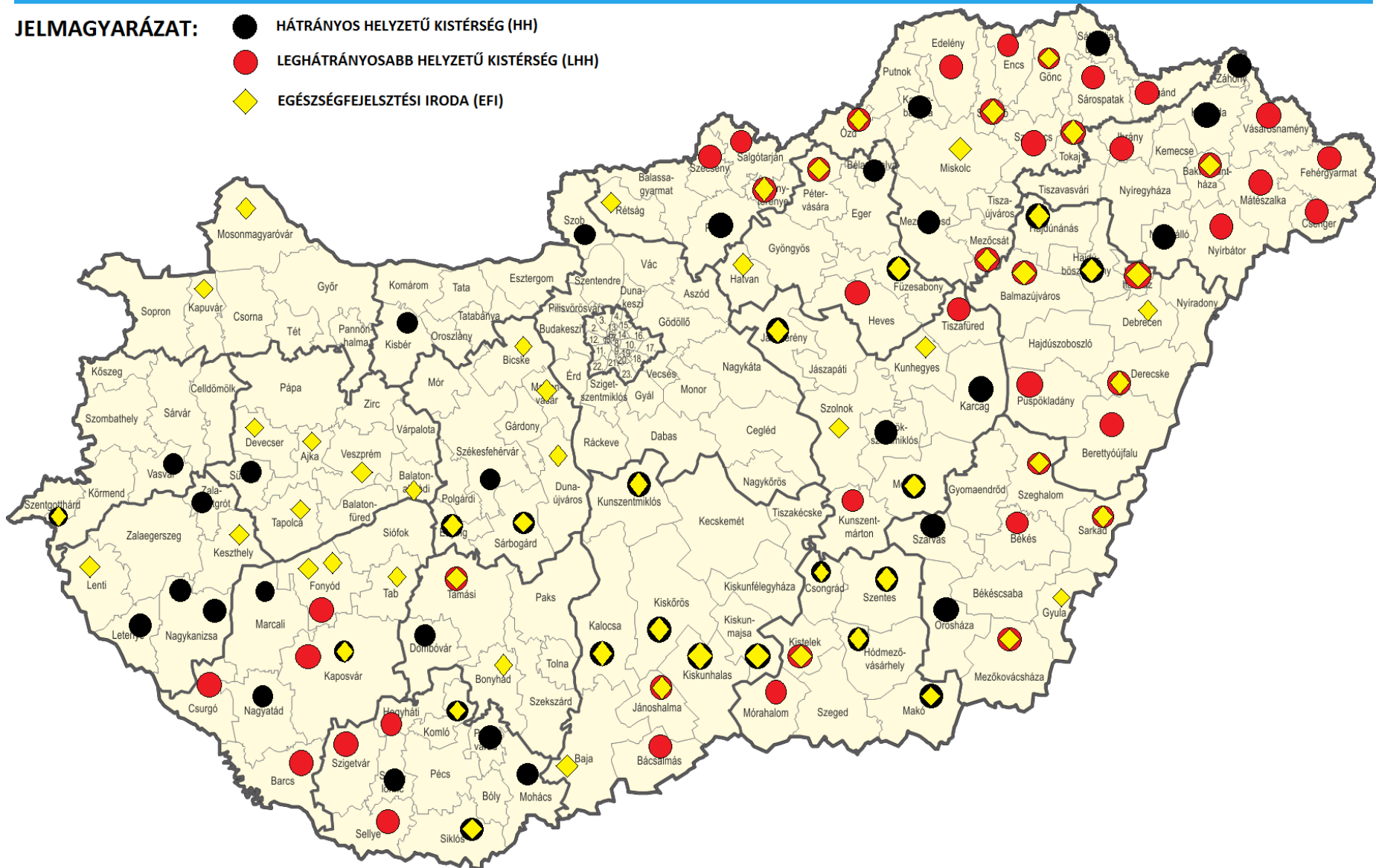
A projekt eredményei

- * 2015-ben 288 iskola bevonásával, 30.119 diák részvételével valósultak meg az iskolai programok ,167 alkalommal
- * 29.426 tanuló részvételével a Hétpróbák -ban
- * 1000 pedagógus és 60 regionális és megyei koordinátor érzékenyítése
- * Védőnői és más egészségfejlesztési szakemberekből álló szakmai támogató hálózat
- * IT platform elkészült (egeszseg.hu/web/tie)
- * 36 iskolakert kiépítése, eszközökkel ellátva
- * Egészséges táplálkozás és egészségfejlesztő testmozgás szakanyagok
- * EPSZA füzetek
- * TIE koncepció
- * Iskolai oktatófilmek
- * TIE-ajánlás

Egészségfejlesztési Irodák (EFI-k)

JELMAGYARÁZAT:

- HÁTRÁNYOS HELYZETŰ KISTÉRSÉG (HH)
- LEGHÁTRÁNYOSABB HELYZETŰ KISTÉRSÉG (LHH)
- ◆ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI IRODA (EFI)

EFI-k tevékenységei

- * Életmódváltást támogató programok:
 - * rendszeres testmozgás
 - * egészséges táplálkozás
 - * dohányzás prevenció, dohányzás leszokás;
 - * túlzott alkoholfogyasztás visszaszorítása
- * daganatos betegségek kockázatának csökkentése, a szervezett lakossági szűrésekre történő mozgósítás;
- * betegklubok működtetése legalább szív-és érrendszeri betegségek és diabetes témakörben;
- * egészségfejlesztés témájú helyi kommunikációs tevékenységek megvalósítása, közérthető tájékoztató anyagok, kiadványok terjesztése;
- * közösségfejlesztésben részvétel, kapcsolattartás az alapellátással, szakellátással, Szakmai Támogató Hálózat munkatársakkal, a régióban/térségben működő Kormányhivatallal és más egészségfejlesztési irodákkal;
- * jó gyakorlatok gyűjtése, együttműködésben a Szakmai Támogató Hálózattal;
- * az idősek közösségben tartását, szellemi és fizikai aktivitásuk megőrzését, fejlesztését célzó programok;

EFI-k tevékenységei – 2.

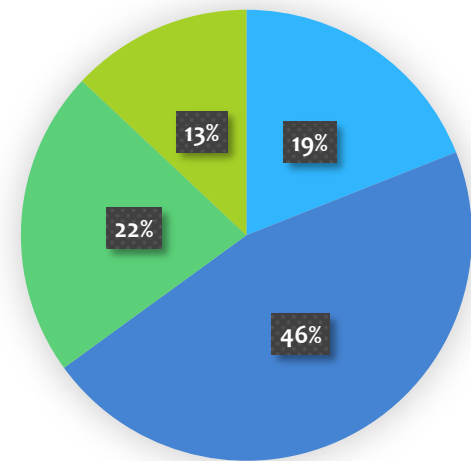
- * Egészségfejlesztési szintér programok megvalósítása:
 - * iskolai tematikus szakmai ajánlással rendelkező iskolai egészségfejlesztési programok megvalósítása,
 - * munkahelyi egészségfejlesztési programok kezdeményezése, és a megvalósításban való részvétel,
 - * közösségi, települési egészségfejlesztési programok megvalósítása különös tekintettel a hátrányos helyzetű lakosságra az egészség-egyenlőtlenségek csökkentése érdekében.
- * A saját kezdeményezésre az EFI-hez forduló, vagy a házi orvosok, járó- és fekvőbeteg szakellátók által az EFI-be irányított, kliens állapotfelmérése és kockázatbecslés szerinti besorolása, a meghatározott kockázati tényezőkre vonatkozóan, az alap- és szakellátással történő szoros együttműködésben, a szakmai kompetenciák betartásával:
 - * táplálkozási kockázatok,
 - * szénhidrát-anyagcsere zavarok,
 - * mozgásszegény életmóddal kapcsolatos kockázatok,
 - * túlsúly és elhízás,
 - * alkohol-fogyasztáshoz kapcsolódó kockázatok,
 - * dohányzási kockázatok,
 - * továbbá életmód-tanácsadás a fenti kockázati tényezők fennállása esetén.

EFI-k eredményei

- A projektidőszak alatt az EFI-k 300 betegklubbal összesen 29 742 főt értek el.
- Az EFI projektek elindulása óta a 61 egészségfejlesztési iroda összesen 852 háziiorvosi együttműködési megállapodást kötött

A leggyakoribb betegklubok	Megvalósító EFI-k száma	A témában megval. klubok száma
Diabetes klubok	61	72
Szív- és érrendszeri betegklubok	61	75
"Családi" klubok	19	29
Életmódklub (komplex klubok)	10	20
Testsúlycsökkentéssel kapcsolatos klubok	6	17
Szenvedélybetegek klubjai	16	19
Lelki egészség klubok	25	36
Összesen:		300

A bevont háziorvosok aránya a járásban található a háziorvosok számához viszonyítva

■ kevesebb mint 25% ■ 25%-50% ■ 50%-75% ■ Több mint 75%

EFI-k eredményei – 2.

- A 2014-ben végzett adatszolgáltatás alapján összesen **638 szervezeti, intézményi partnerrel** rendelkeznek az EFI-k, ez **átlagosan 11 partnert jelent EFI-nként** – a legfrissebb adatok feldolgozása jelenleg is zajlik.
- Az EFI-k összesen **2865 közösségi egészségnevelési és egészségfejlesztési programot** valósítottak meg a projektidőszakuk alatt.
- **Az EFI testmozgás programok megvalósításával 87 215 embert értek el a projektidőszakban.**
- A leggyakoribb testmozgás típusok (a legfrissebb adatok feldolgozása jelenleg is zajlik):

	Megvalósító EFI-k száma (db)	Megvalósított programok száma
Aerob típusú mozgás	26	79
Gyaloglás és futás	16	20
Vizes programok	16	20
Gyógytorna	13	42
Nordic walking	11	16

- A 61 EFI-ben a projektidőszakok alatt összesen **170 927 fő** vett rész állapotfelmérésen és kockázatbecslésen.

Az EFI-k továbbfejlesztésének fő irányai

- * Országos kiterjesztés: minden járásban és a fővárosban is működjön EFI
- * Lelki egészséget támogató funkciók erősítése Norvég és Európai Uniós forrásokból
- * Szorosabb együttműködés az alapellátással és szakellátással
- * Kulcs szerep a helyi egészségtervek elkészítésében és végrehajtásában, együttműködésben az Önkormányzatokkal, Kormányhivatalokkal, alapellátással és szakellátással és további partnerekkel.

Egészségfejlesztési Iroda - Lelki Egészség Központ

EFI LEK

A LEK funkciót támogató szakemberek:

- 1 főállású pszichológus;
- 1-1 részállású ráépített mentálhigiénés végzettséggel rendelkező szakember, szociális munkás v. addiktológus konzulens

Egyéni/családi kliens konzultáció

- Egészséges, de élethelyzetükből adódóan támogatást igénylő egyének, családok számára (pl. gyászreakció, családi konfliktusok),
- Klienstámogatás és rövid pszichoterápia biztosítása olyan mentális egészségproblémával küzdő személyek és családjaik számára, akik állapota nem igényel még pszichiátriai/addiktológiai szakellátást (pl. depresszió enyhe formái, problémás ivók), de egyéni kockázataik magasak,
- Klientámogatás várandós nőknek

Közösségi lelki egészségfejlesztés

- Munkahelyi lelki egészségfejlesztési programok, kezdeményezése és szakmai támogatása,
- Prevenációs programok szakmai támogatása és koordinációja, iskolák számára,
- Magas kockázatú csoportok számára célzott és javallott prevenációs programok megszervezése, előmozdítása, illetve szakmai támogatása,
- Helyi, a lelki egészség fejlesztését szolgáló információs pont létrehozása, helyi szereplők együttműködésének elősegítése,
- Helyi hálózat építési tevékenység,
- Helyi szintű döntéshozatalban (pl. helyi politika) a lelki egészség szempontjainak képviselője,
- A korai kezelésbe vétel előmozdítása pszichoaktív szereket fogyasztók esetében, együttműködve az egészségügyi alapellátással.

Települési / járási lelki egészség modell

Egészségügyi alapellátás

EFI-LEK: Települési és járási egészségfejlesztő progr. koordináció+ szolgáltatások egészséges és kockázatnak kitett személyeknek, családoknak: szakpszichológus, MH végzettségű szakember

Közművelődés, egyházak, civil szervezetek, sport-ifjúságügy, KEF, további partnerek

Megyei, regionális szint: Krízis intervenciós teamek, gyermek pszichiátriai ambulancia, gyermek addiktológiai ambulancia, pszichiátriai osztály, gyermekvédelem, felsőoktatás

**Kopp
Mária
Lelki
Egészség
Stratégia
2016-
2020**

Pszichiátriai gondozó, közösségi ellátás: mentális zavarban szenvedők számára pszichoterápia, pszichiátriai szakellátás és szociális alapszolgáltatások biztosítása

Gyermekjóléti alapszolgáltatások, szociális szakosított ellátás, kitagolás

Köznevelési intézmények, pedagógus, iskolapszichológus, iskola-eü team, további segítők – TIE részeként

Rendszerszintű egészségfejlesztés és prevenció– Egészséges Magyarország Stratégia megvalósításának alap-pillére

- Egészséges táplálkozás →
- Mindennapos testnevelés,
rendszeres testmozgás →
- Az egyén és a közösség lelki
egészségének fejlesztése,
fenntartása, helyreállítása,
szenvedélybetegségek megelőzése →
- Szűrővizsgálatok →
- Baleset megelőzés →
- Közösségfejlesztés →
- Egészséges környezet →
- Egészségkommunikáció →

Keringési betegségek, túlsúly és elhízás, 2. típusú diabetes, krónikus légzőszervi és mozgásszervi betegségek megelőzése, daganatos betegségek kockázatának csökkentése, személyiségfejlesztés, lelki egészség fejlesztése, fenntartása, helyreállítása, kapcsolati erőszak visszaszorítása, baleset-megelőzés, allergia visszaszorítása.

**EGÉSZSÉGES GYERMEK- ÉS
FELNŐTTKOR ELŐSEGÍTÉSE !**

EGYÜTTMŰKÖDÉS CSALÁDOKKAL,
KÖZNEVELÉSSSEL, SZOCIÁLIS ÁGAZATTAL, EFI-
VEL, NSZSZ-SZEL, KORMÁNYHIVATALOKKAL,
TOVÁBBI ÁGAZATOKKAL ÉS SZEREPLŐKKEL!

Köszönöm a figyelmet!